

**INSTYTUT CHEMICZNEJ
PRZERÓBKI WĘGLA**

**Metody chemometryczne dla potrzeb
monitorowania alternatywnych biopaliw stałych,
procesów ich wytwarzania oraz w poszukiwaniu
potencjalnych markerów**

Marcin Sajdak

Agenda

Słowo wstępu

Narzędzia

Zakres zainteresowań naukowych

Metoda postępowania

Wyzwania

Osiągnięcie naukowe

Tezy badawcze

Podstawa osiągnięcia naukowego

Metody badawcze

Dane parametryczne

Słowo wstępu

Wyszktałcenie

2005 – 2010 – Politechnika Śląska w Gliwicach, Wydział Chemiczny, Kierunek studiów: Technologia chemiczna
Specjalność: Analityka w kontroli jakości i ochronie środowiska

2010 – 2011 – Politechnika Radomska w Radomiu, Kierunek studiów: Walidacja–Systemy i laboratoria pomiarowe

2010 – 2011 – Politechnika Śląska w Gliwicach, Wydział Chemiczny, Kierunek studiów: Technologia chemiczna, Specjalność: Technologia polimerów i tworzyw sztucznych

2013 – 2014 – Politechnika Śląska w Gliwicach, Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki, Kierunek studiów: Inżynieria Środowiska, Dziedzina naukowa: Nauki techniczne, Dyscyplina naukowa: Inżynieria środowiska, Specjalność naukowa: Chemometria

Słowo wstępu

Doświadczenie zawodowe

2011 – obecnie – Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla
Adiunkt

Kierownik 6 projektów w tym projektów statutowych

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

NARODOWE CENTRUM NAUKI

Główny wykonawca w 4 projektach strategicznych
i międzynarodowych

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

Stypendysta

Stypendium dla wybitnych młodych naukowców 2018

Udział w recenzowaniu ponad 40 artykułów w 20 czasopismach z listy JCR
oraz recenzji projektu międzynarodowego

Słowo wstępu

Staż zagraniczne

2015 – Aston University, European Bioenergy Research Institute, Wielka Brytania

Termochemiczna charakterystyka biomasy i odpadów polimerowych z zastosowaniem: TGA, Py-GC-MS, analizy elementarnej

2016 – Niigata University, Department of Chemistry and Chemical Engineering, Japonia

Prowadzenie badań z wykorzystaniem technologii CLC Calcium Looping Cycle w wysokotemperaturowym reaktorze fluidalnym

2018 – Aston University, European Bioenergy Research Institute, Wielka Brytania

Prowadzenie badań procesu upłynniania biomasy w warunkach podwyższonego ciśnienia i temperatury w różnych atmosferach procesowych

Zakres zainteresowań naukowych

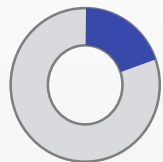

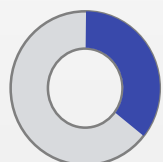
1. Wykorzystanie **metod chemometrycznych** w analizie procesów **termicznej konwersji** paliw stałych i odpadów
2. Wykorzystanie **metod chemometrycznych** w analizie produktów uzyskanych podczas **termicznej konwersji** paliw stałych i odpadów
3. Wykorzystanie **metod chemometrycznych** w analizie **biomasy stałej**
4. Budowa użytecznych narzędzi **klasyfikacyjnych** do badania bio-paliw stałych oraz odpadów paleniskowych

Wyzwania

Klasyfikacja karbonizatu z biomasy na cele energetyczne i jego wykorzystanie jako materiału całkowicie pochodzącego z biomasy

Wykorzystanie analizy spektroskopowej w ocenie stopnia zanieczyszczenia karbonizatów z biomasy materiałami polimerowymi

Ocena pochodzenia termicznie przetworzonych paliw stałych

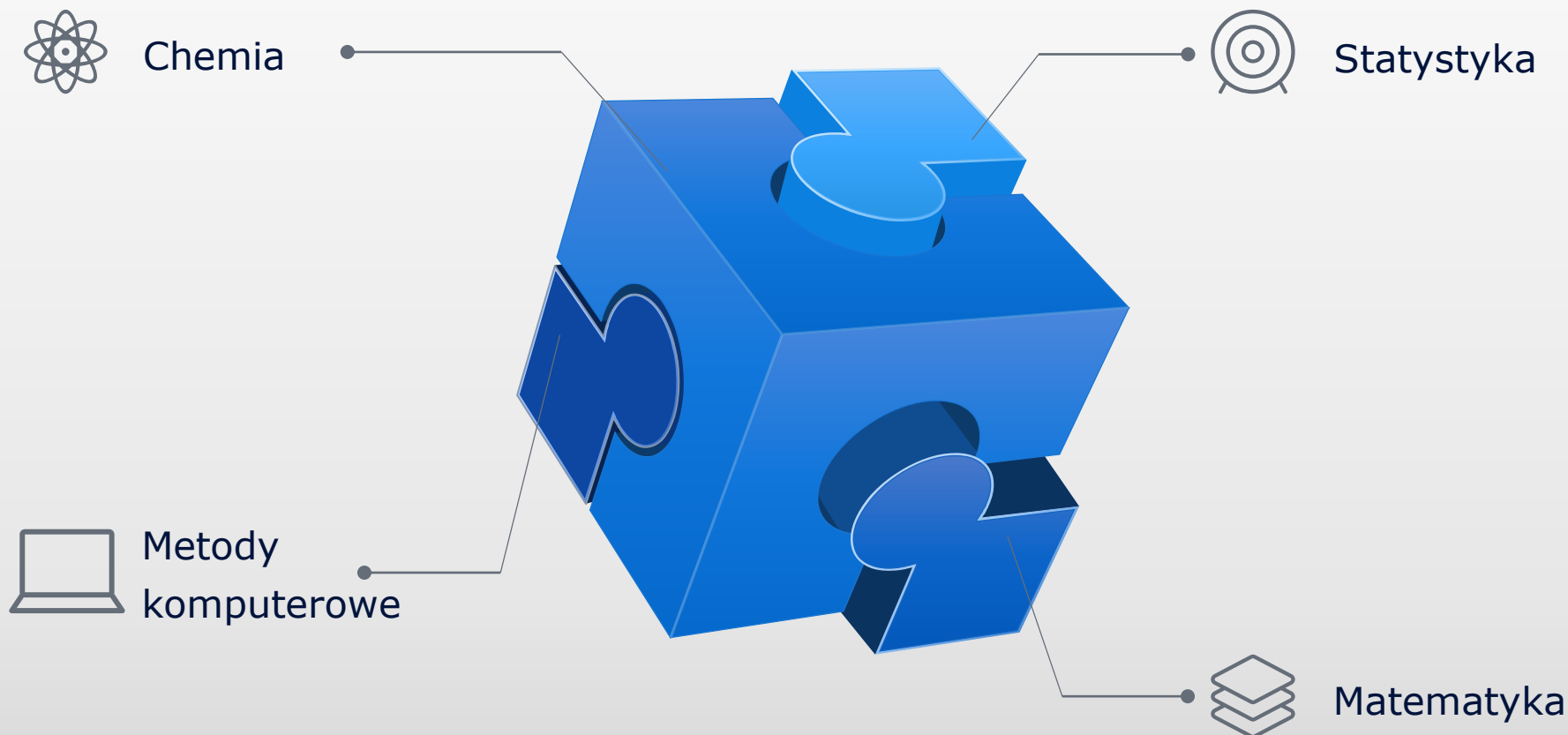
Określenie tożsamości biomasy przeznaczonej na cele energetyczne

Wykrywanie nielegalnie spalanych odpadów w indywidualnych urządzeniach grzewczych

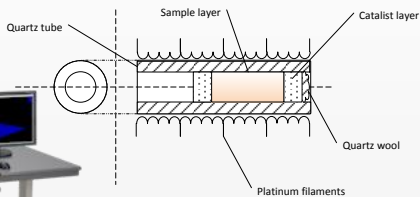
Metody

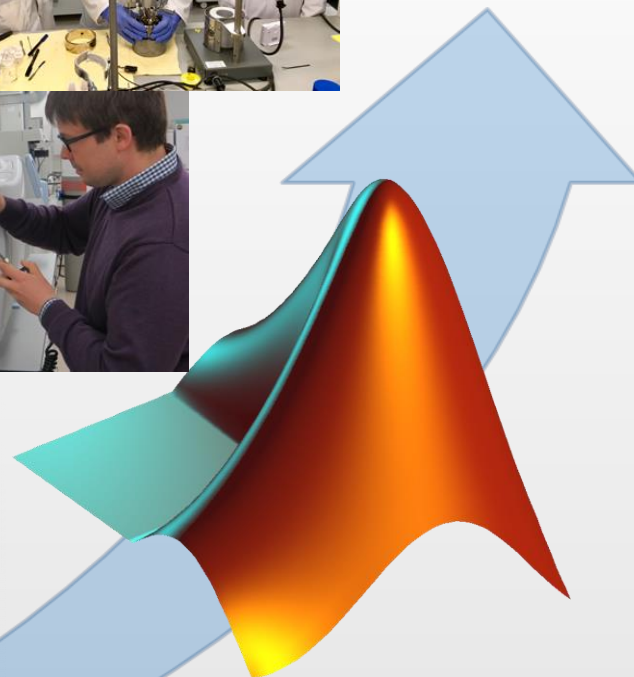
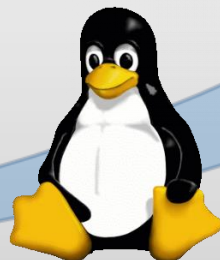
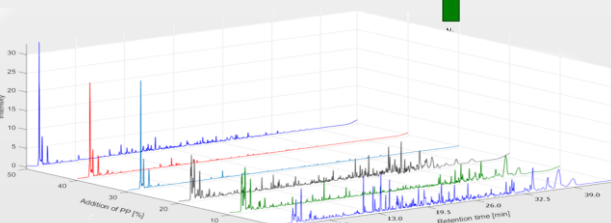
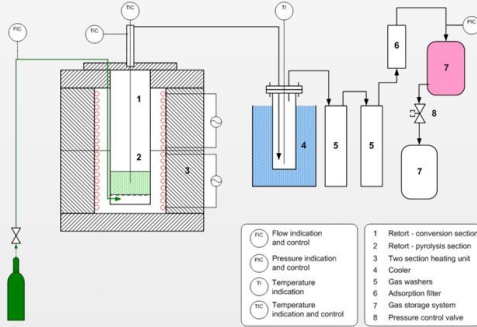

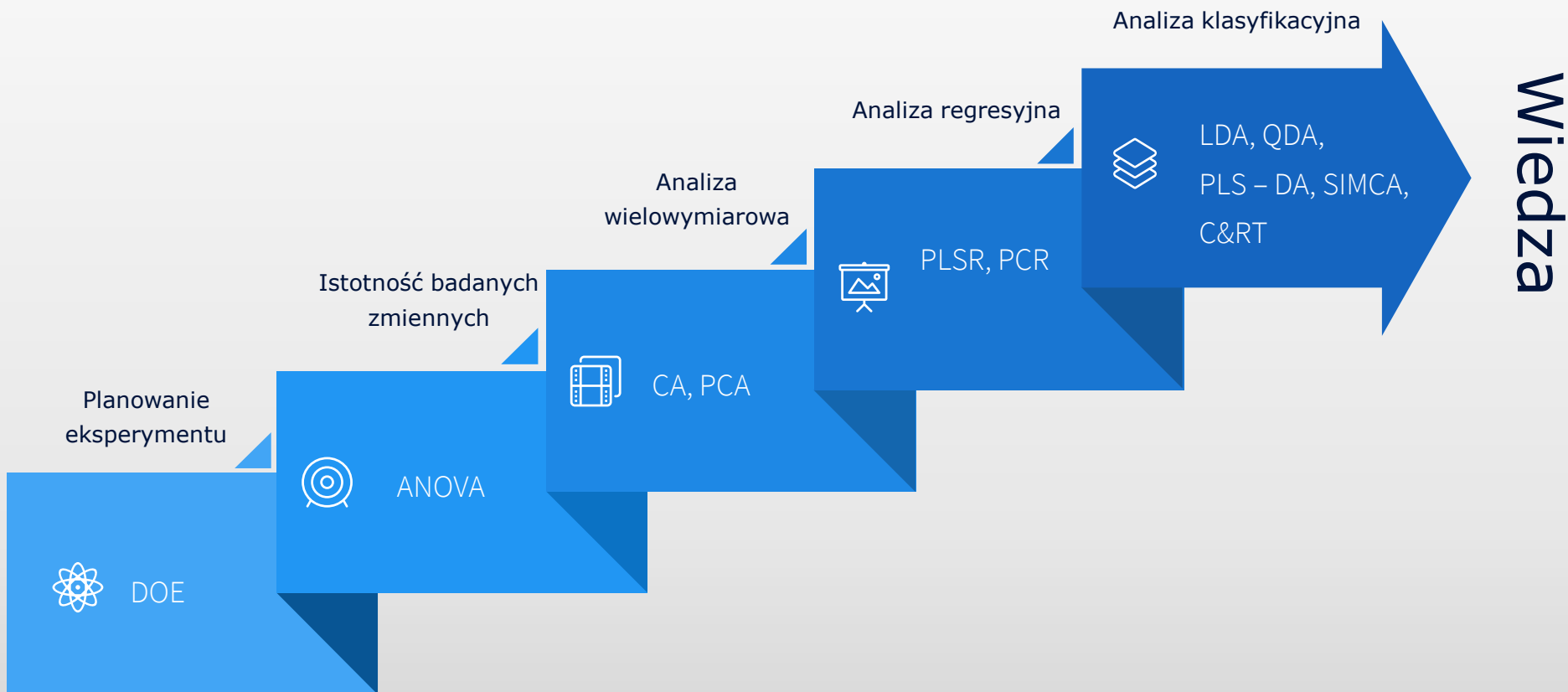
Narzędzia

SOLID FUELS PYROLYSIS SYSTEM

Metody

Hipotezy i cele badawcze

Wykorzystanie wielowymiarowej analizy danych umożliwia określenie wpływu tworzyw sztucznych na proces i właściwości produktów termicznej konwersji biomasy

Wykorzystanie wielowymiarowej analizy danych umożliwia wskazanie zmiany grup chemicznych biopaliw stałych II generacji

Metody optymalizacyjne – podniesienie wydajności procesu termicznej konwersji, analizy chemicznej jej produktów oraz możliwości oczyszczania strumieni produktów odpadowych

Sprzężenie metod spektroskopowych z metodami wielowymiarowej analizy danych pozwala na opracowanie wydajnych metod klasyfikacyjnych

Geneza

Przeszkody legislacyjne i prawne

Toryfikat z biomasy } $\neq$ *Biomasa*
Karbonizat z biomasy }

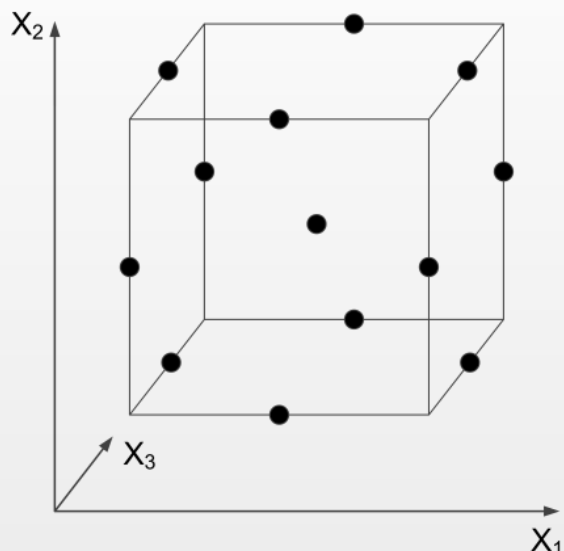
Nie – biomasa → brak wsparcia do zielonej energii

Brak dedykowanych rozwiązań i procedur analitycznych

Wykorzystywanie procedur analitycznych i norm przygotowanych do badania stałych paliw wtórnych

Brak dobrze udokumentowanej wiedzy

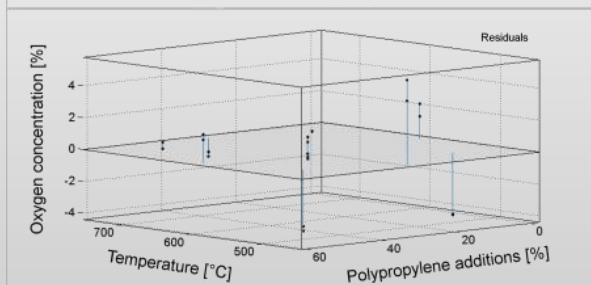
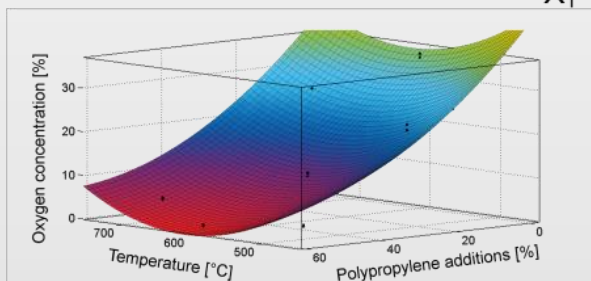
Działania procesowe

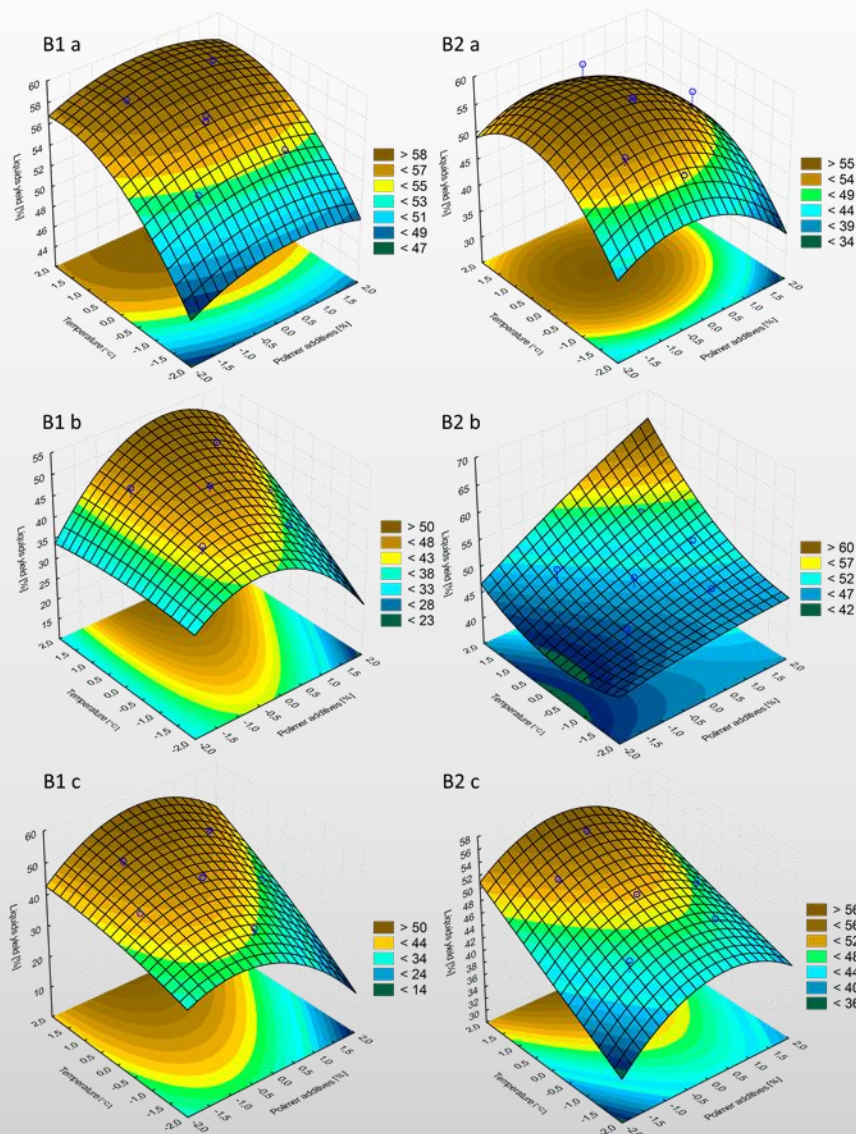
Informacje o statystycznie istotnych zmiennych wpływających na proces wynikają bezpośrednio z wykorzystania planowania eksperymentów już na etapie rozpoczynania badań.

Prawidłowe zaplanowanie eksperymentu pozwala:

- zminimalizować ilość niezbędnych eksperymentów,
- zwiększyć ilość użytecznych informacji uzyskiwanych podczas prowadzenia badań
- wskazać istnienie interakcji pomiędzy zmiennymi
- przeprowadzić optymalizację procesu poprzez określenia lokalnych lub globalnych optimum.

Działania procesowe

Wykorzystując tą metodę w prosty sposób można przystąpić do wstępnej interpretacji wyników i przeprowadzić ich porównanie.

Dwie serie testów pirolizy biomasy z dodatkiem tworzyw sztucznych

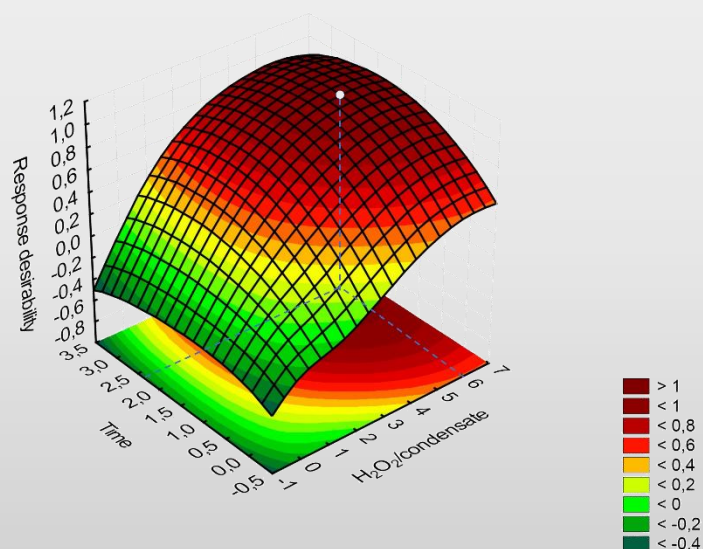
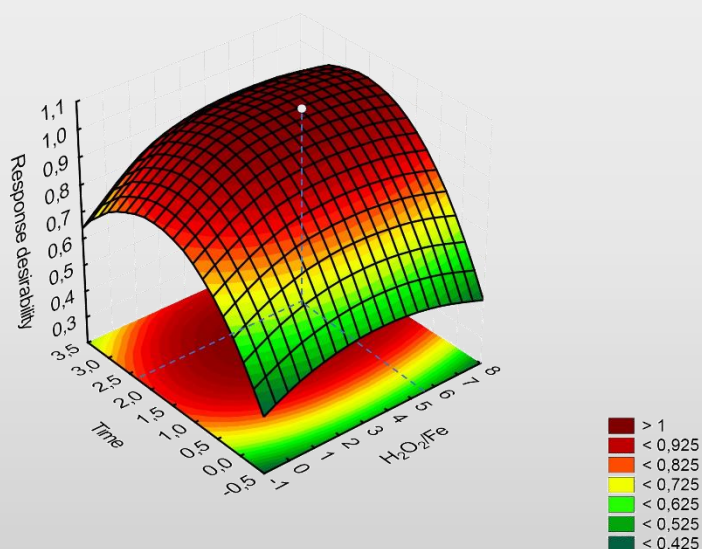
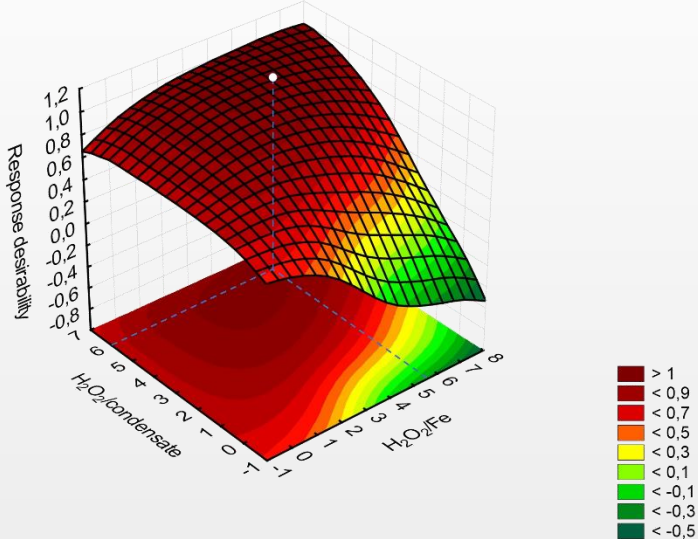
- biomasa drzewna
- słoma zbożowa,
- odpad meblarski

Znacząca zmiana charakterystyki wydajności produktów ciekłych

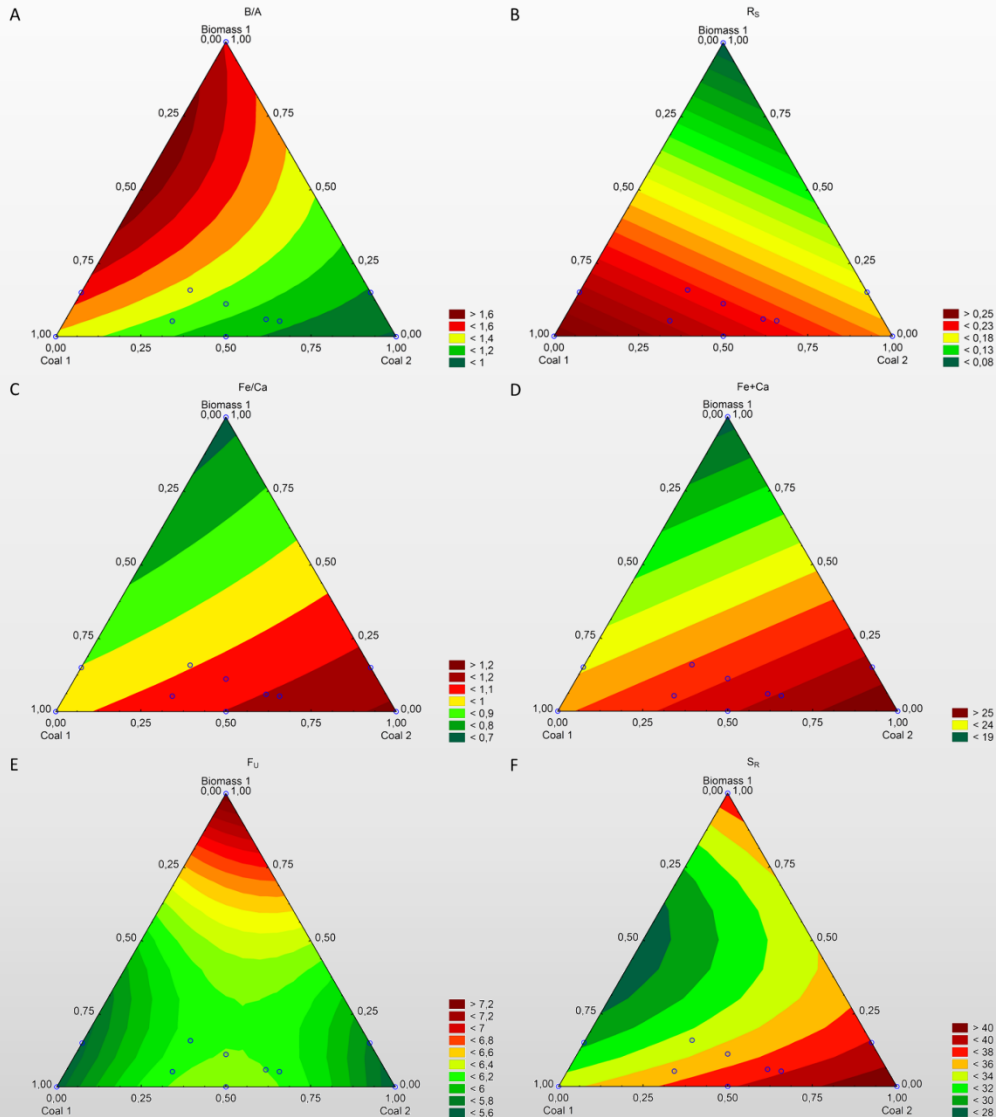
Działania procesowe

Optymalizacja procesu oczyszczania odpadu po zgazowaniu biomasy

- czas
- $\text{H}_2\text{O}_2/\text{Fe}$
- $\text{H}_2\text{O}_2/\text{kondensat}$

Działania procesowe

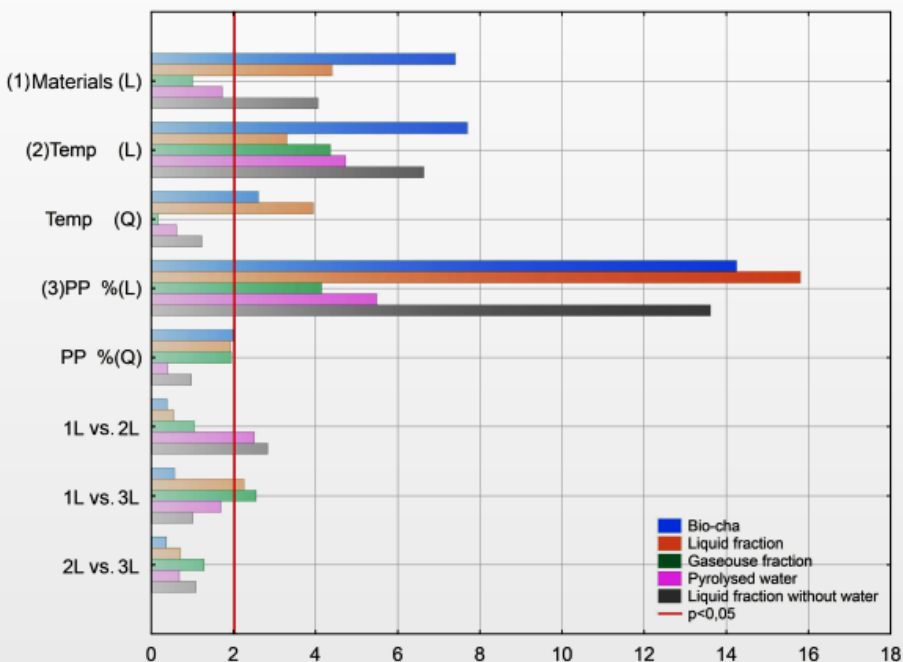

Przeciwdziałanie negatywnym skutkom wykorzystania biomasy w istniejących układach spalanie paliw kopalnych – współspalanie biomasy z węglem.

Optymalizacja stosunku masowego biomasa:węgiel w strumieniu nadawy kotła.

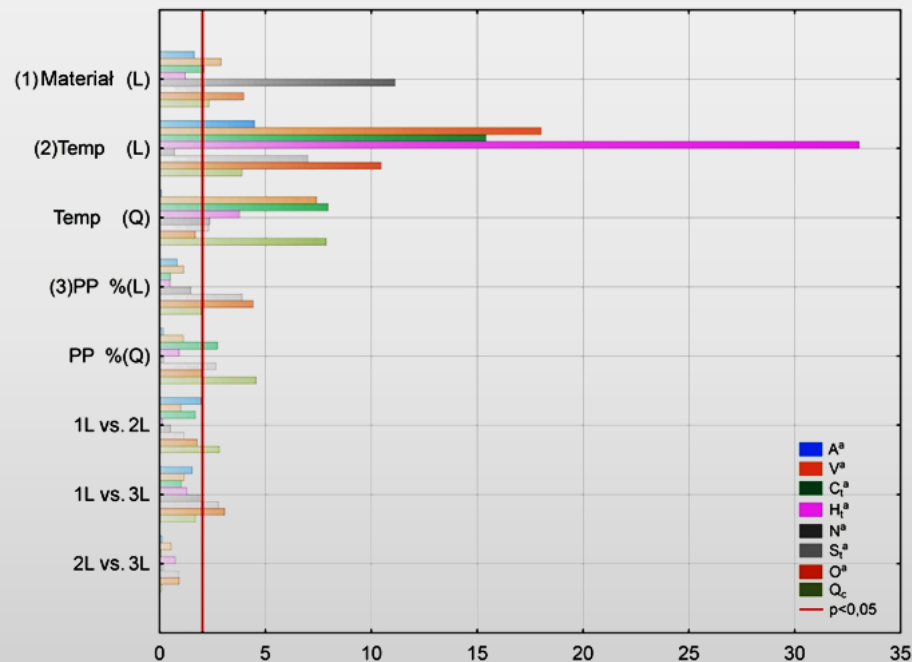

Wpływ tworzyw sztucznych na pirolizę biomasy

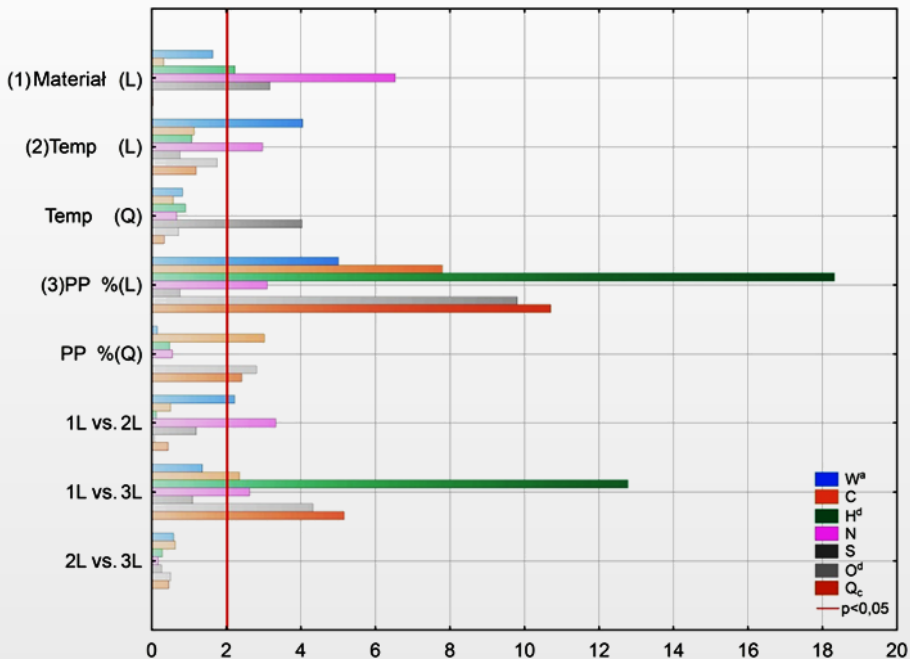

Podczas prowadzonych badań zweryfikowano i potwierdzono wcześniejsze założenia dotyczące wpływu dodatku tworzywa sztucznych do procesu termicznej konwersji biomasy.

Dodatek tworzyw sztucznych ma największy wpływ na proces termicznej konwersji biomasy głównie na wydajność uzyskiwania stałych i ciekłych produktów procesu.

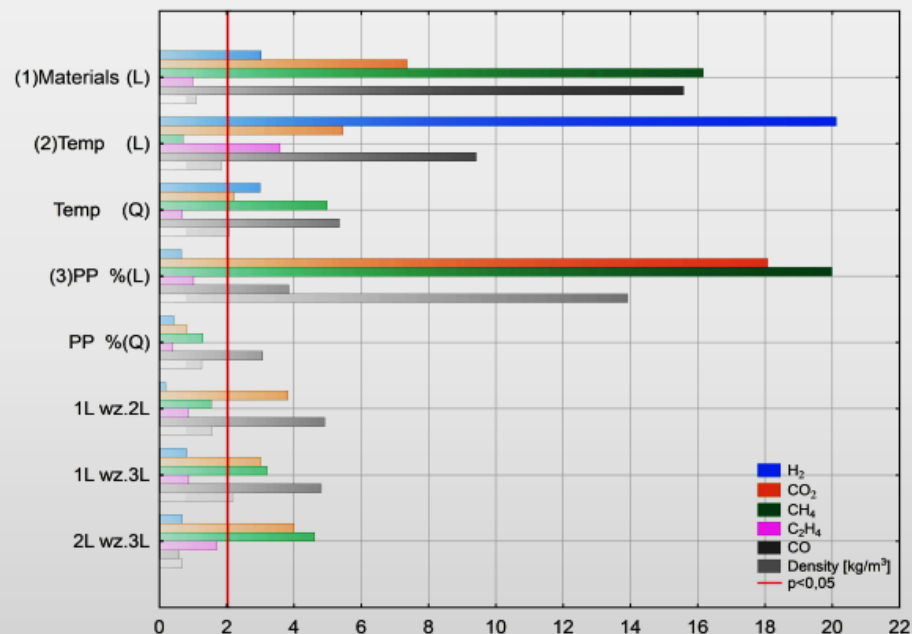

Wpływ tworzyw sztucznych na pirolizę biomasy

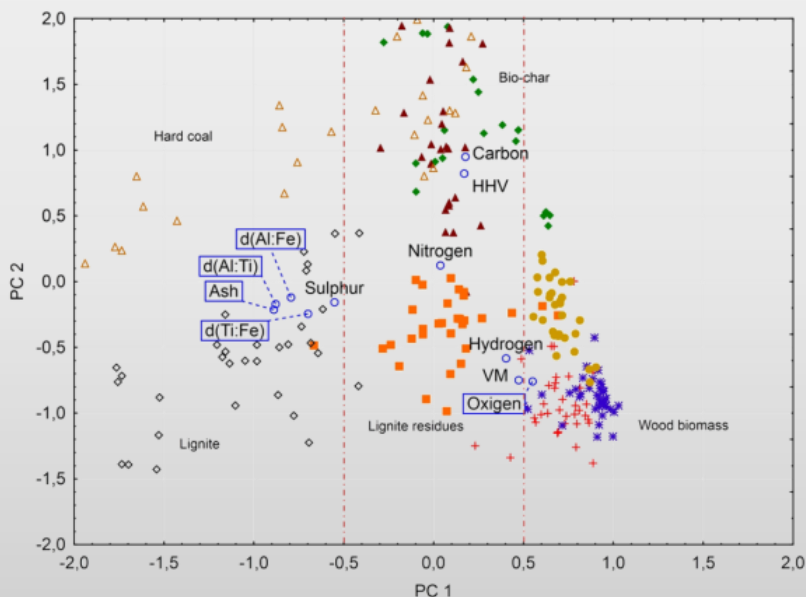
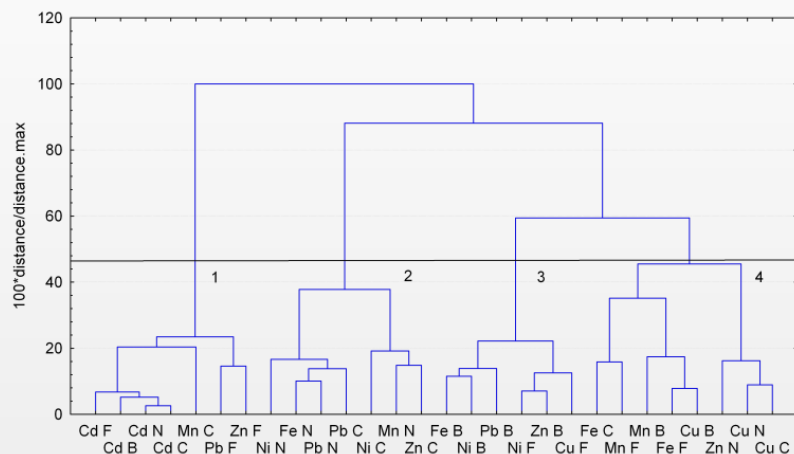

Przeprowadzone badania ukazały dodatkowo istnienie istotnie statystycznych interakcji pomiędzy badanymi zmiennymi – głównie rodzajem biomasy a ilością dodawanego tworzywa sztucznego.

Wpływ dodatku tworzyw sztucznych w zależności od produktu jest zróżnicowany.

Selekcja markerów

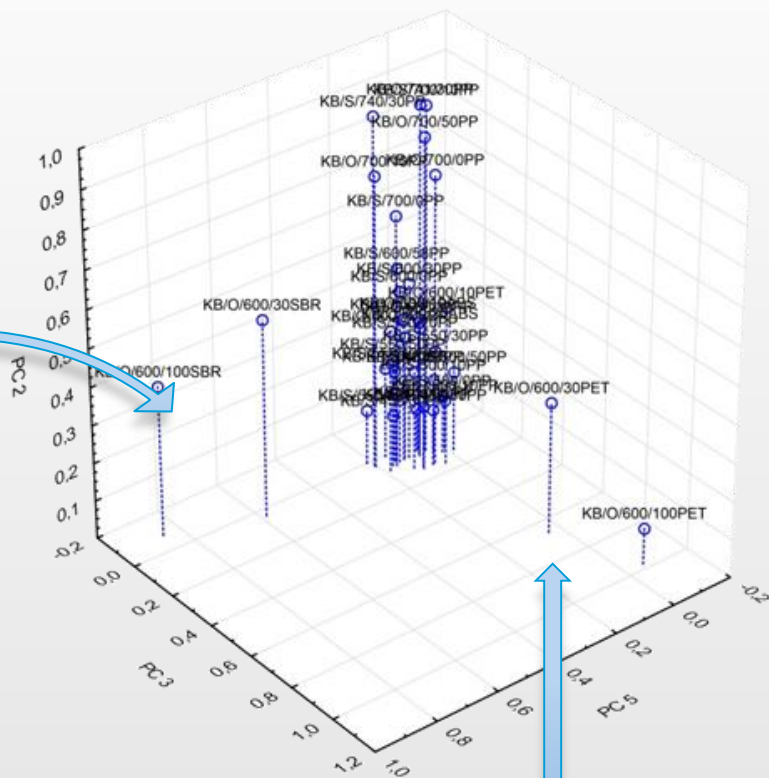
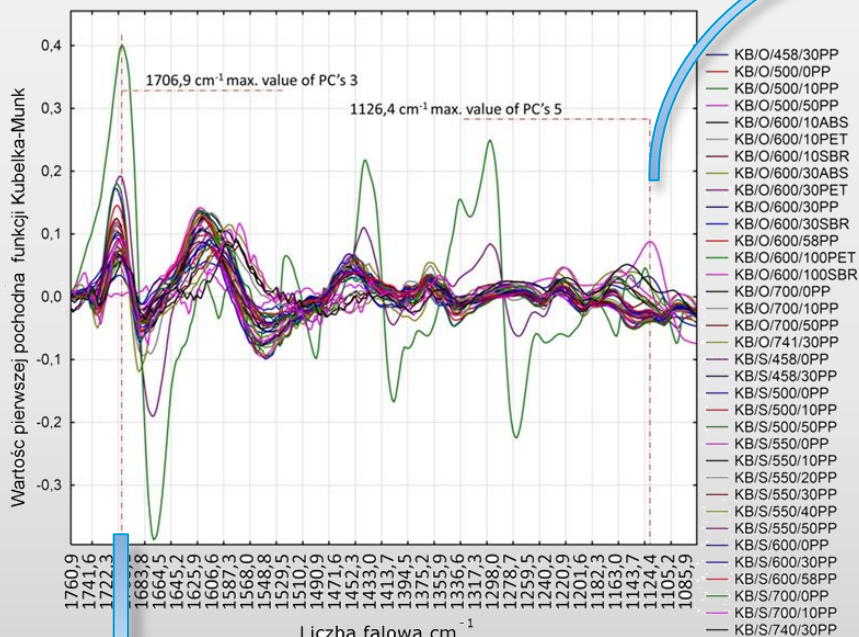
Jak wykorzystać zgromadzoną wiedzę celem wdrożenia lub budowy narzędzi analitycznych?

Wykorzystanie analizy chemometrycznej z następczą interpretacją i selekcją zmiennych

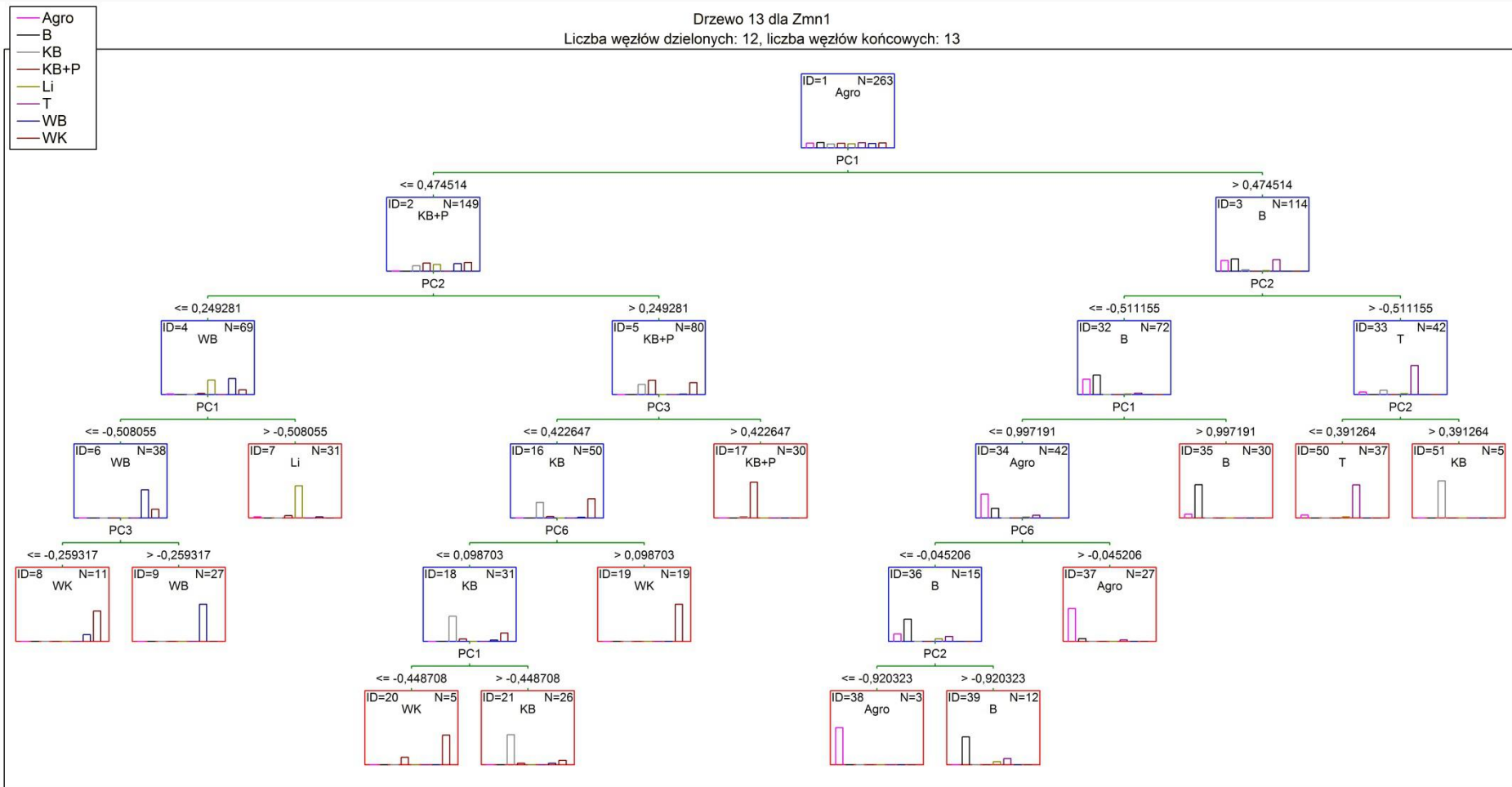
W prowadzonych badaniach wykorzystywano głównie metody klasyfikacyjne zarówno nienadzorowane jak i nadzorowane

Selekcja markerów

Analiza głównych składowych i jej zastosowanie w wykrywaniu dodatków tworzyw sztucznych do biomasy w procesie termicznej konwersji biomasy

Budowa nowych procedur badawczych

Karbonizat z biomasy

Opracowanie i zwalidowanie klasyfikatora umożliwiającego potwierdzenie biomasowego pochodzenia paliw uzyskanych w procesie termicznej konwersji.

Podstawa opracowania - macierz danych wejściowych o populacji **N = 900** należących do 8 typów paliw stałych

Prawdopodobieństwo klasyfikacji >96%

Budowa nowych procedur badawczych

No	Nazwa próbki	Warunki prowadzenia procesu		14C (biomasa Tak/Nie)	BFC (biomasa Tak/Nie)
		Temp.[°C]	Polim. [%]		
1	PL/46/13	500	0	Tak	Tak
2	PL/49/13	700	0	Tak	Tak
3	PL/53/13	600	0	Tak	Tak
4	PL/98/13	458	30PP	Tak	Nie
5	PL/99/13	741	30PP	Tak	Nie
6	PL/102/13	600	30PP	Tak	Nie
7	PL/109/13	600	30SBR	Nie	Nie
8	PL/110/13	600	10SBR	Tak	Nie
9	PL/113/13	600	100SBR	Nie	Nie
10	PL/118/13	600	100PET	Nie	Nie
11	PL/119/13	600	30PET	Nie	Nie
12	PL/120/13	600	10PET	Tak	Tak
13	PL/121/13	600	10ABS	Tak	Tak
14	PL/122/13	600	30ABS	Tak	Nie

SBR – kauczuk styrenowo - butadienowy, PET – poli(tereftalanetulenu), ABS – kopolimer akrylonitryl – butadien – styren, PP – poli(propylen).

Pochodzenie biomasy

Opracowanie i zwalidowanie klasyfikatora umożliwiającego wskazanie, do której z dwóch grup:

- biomasa drzewna
- biomasa agrarna

należy biomasa kierowana do celów energetycznych.

Podstawa opracowania - macierz danych wejściowych o populacji **N = 500** należących do 2 typów biomasy stałej

Prawdopodobieństwo klasyfikacji >98%

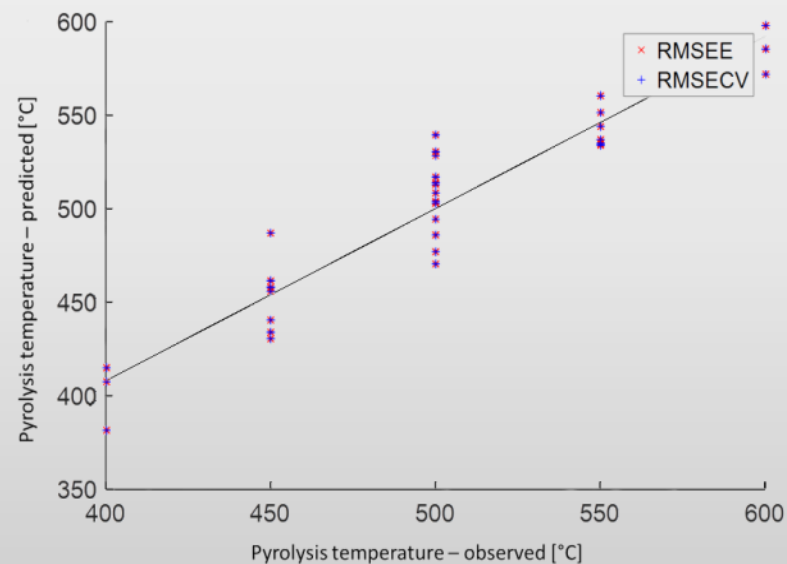
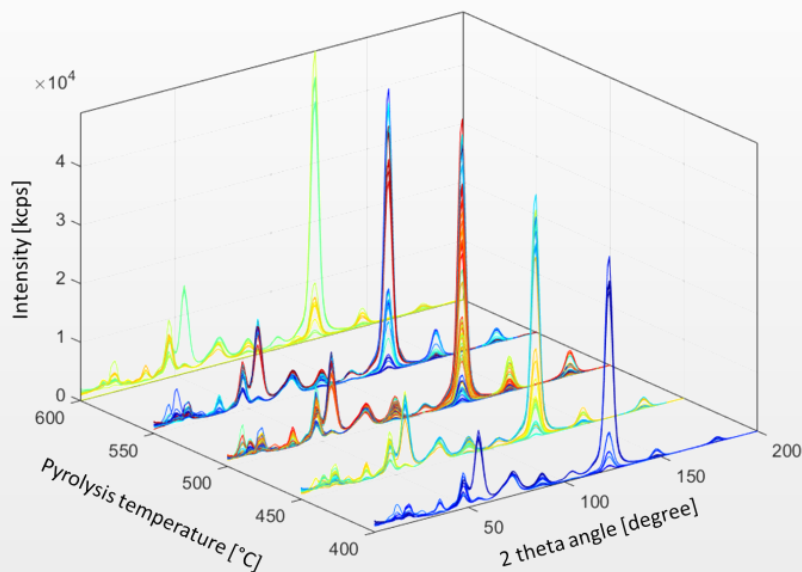
Jakość bio-paliw stałych

Opracowanie i zwalidowanie klasyfikatorów umożliwiających określenie czystości bio-paliw stałych uzyskanych w procesie termicznej konwersji.

Podstawa opracowania - macierz danych wejściowych - spektroskopowych (XRF, FTIR) populacji **N = 150** należących do 4 typów paliw stałych

Prawdopodobieństwo klasyfikacji >92%

Budowa nowych procedur badawczych

W prowadzonych badaniach oprócz problemów klasyfikacyjnych istotną rolę stanowią mają zagadnienia ilościowe.

Wskazanie wyłącznie informacji jakościowej np. biomasa, odpad, jest niewystarczająca.

Istotnym jest informacja o zawartości zanieczyszczenia w stosunku do dokładności (limitu detekcji) opracowywanych metodyk analitycznych

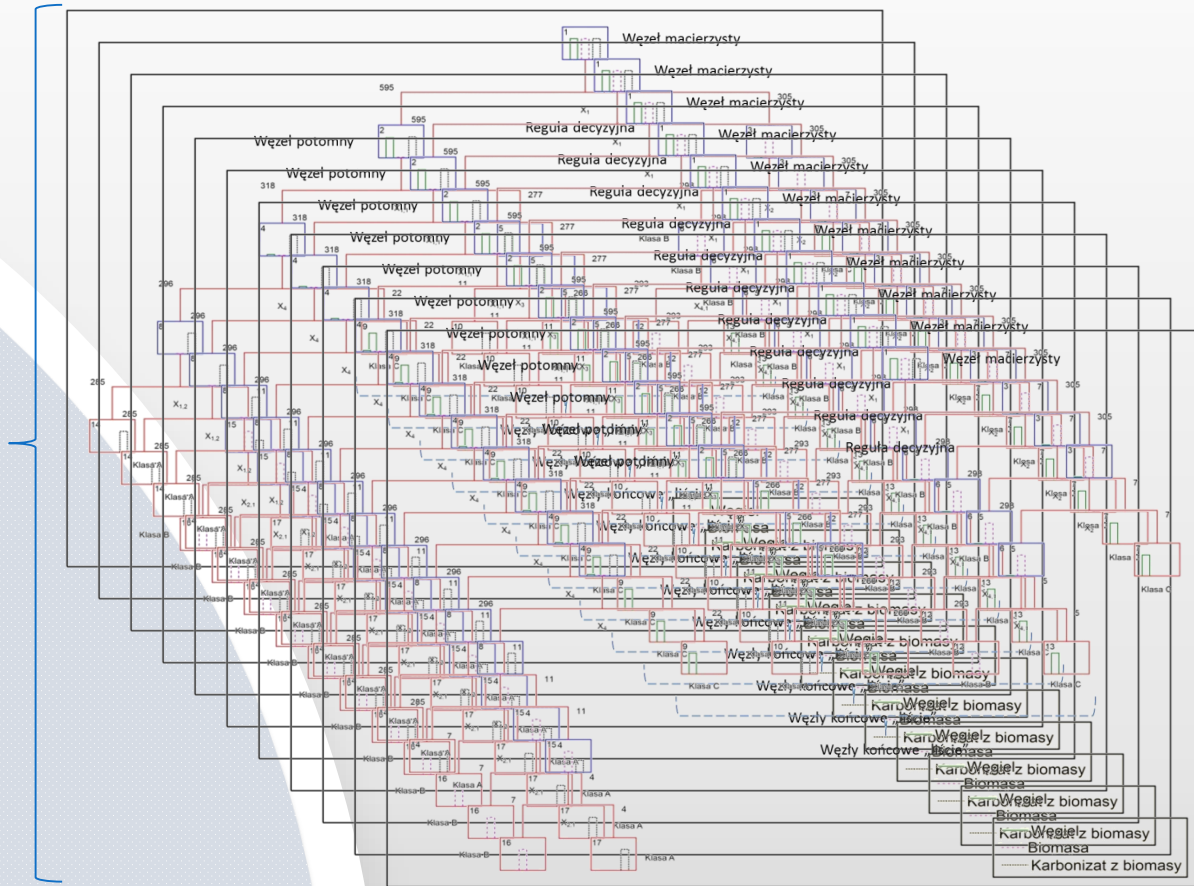
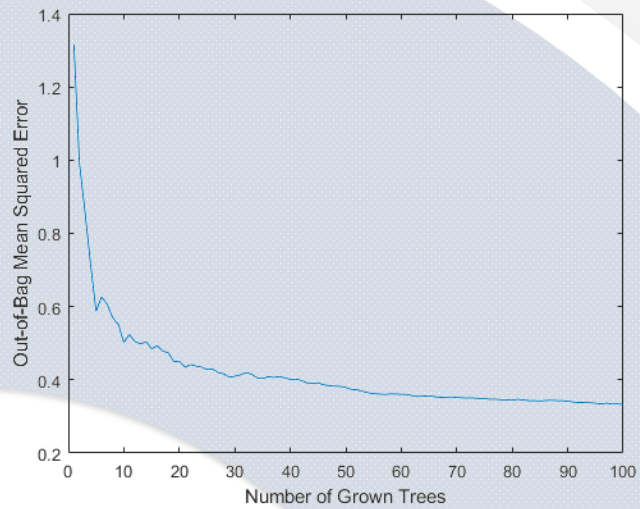
Wykrywanie spalania odpadów

Opracowanie i zwalidowanie klasyfikatora umożliwiającego określenie czy próbka odpadu paleniskowego pobranego w czasie kontroli indywidualnego urządzenia grzewczego powstała w wyniku spalania lub współspalania odpadów byt-gosp. z paliwami stałymi

Podstawa opracowania - macierz danych wejściowych o populacji **N > 200** należących do 3 typów materiałów

Prawdopodobieństwo klasyfikacji

91-96%

Dane parametryczne

Kategoria	Liczba	IF*	M**
Publikacje naukowe w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR)***:			
przed uzyskaniem stopnia doktora	7	12,955	190
po uzyskaniu stopnia doktora	16	48,330	525
wchodzące w skład osiągnięcia naukowego	11	29,427	325
Publikacje naukowe w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazie JCR**:			
przed uzyskaniem stopnia doktora	1	-	-
po uzyskaniu stopnia doktora	0	-	-
Rozdziały w monografiach			
przed uzyskaniem stopnia doktora	4	-	16
po uzyskaniu stopnia doktora	3 (4)	-	12 (16)
SUMA	31 (32)	61,285	743 (747)
Udział w projektach naukowych jako:			
wykonawca/główny wykonawca	4	-	-
kierownik projektu	6	-	-
Kierowanie projektami komercyjnymi	24		
Sumaryczna liczba wystąpień na konferencjach międzynarodowych i krajowych	21	-	-
Sumaryczna liczba cytowań*	96 (193)	-	-
Indeks Hirscha	6 (8)	-	-

„Nauka to zajęcie dla optymistów. Każdy kto stwierdzi, że czegoś nie uda się nam wytłumaczyć, traci tytuł badacza i staje się filozofem”.

Profesor Robert N. Boyd

„Essentially, all models are wrong, ... but some are useful.”

Georg E.P. Box

Dziękuję za uwagę

INSTYTUT CHEMICZNEJ PRZERÓBKİ WĘGLA

ul. Zamkowa 1 • 41-803 Zabrze

Telefon: **32 271 00 41**
Fax: **32 271 08 09**

E-mail: **office@ichpw.pl**
Internet: **www.ichpw.pl**

NIP: **648-000-87-65**
Regon: **000025945**

CENTRUM BADAŃ TECHNOLOGICZNYCH
Tel. sekretariat 32 271 00 41 w. 300
Tel. Dyrektor Centrum 32 271 00 41
e-mail: cit@ichpw.pl

CENTRUM BADAŃ LABORATORYJNYCH
Tel. sekretariat 32 271 00 41 w. 200
Tel. Dyrektor Centrum 32 271 00 41
e-mail: cba@ichpw.pl

